

Demokratin och Tor i Hultsfred

Nooshi "48 timmar" Dadgostar genomförde det som **Jonas Sjöstedt** inte fullföljde. **Annie Lööf** håller grinden stängd åt SD; för en nyliberal vän av gränslöshet passar det inte att gynna nationalkonservatismen.

Maktcentra och pampvälde uppstår inte bara i centrum. Det är något som människor känner igen också i periferin. Och regeringar har krisat utan att det varit regeringskris.

Jag besökte nyligen Hultsfred. Som ett sätt att fira pandemins kommande slut bodde jag på Hotell Hulingen som ägs och drivs av **Mona** och **Bo Sahlins** dotter **Jenny** och hennes man **Putte**. Mona Sahlin kallades påläggskalv i sin ungdom och blev ju senare före detta blivande statsminister. Det var hon som fick ta smällen i samband med löne- och strejkstoppet 1990. *"Vi står bakom dig"*, sa hennes ministerkolleger. *"Ja, men hur långt bakom?"*, svarade Sahlin.

Enligt uppgift brukar hon vara på plats på hotellet och hjälpa till. Men inte när jag var där. Jag var å andra sidan kanske inte tillräckligt uppmärksam. Jag var upptagen med att hålla coronasäkert avstånd till övernattande anläggningsarbetare eller unna mig en wienerschnitzel i restaurangen utan att tänka på följder för klimatet.

I Hultsfred gick jag i gymnasiet i slutet av 60-talet. Här fanns både en FNL-grupp och en sektion av Clarté. När kårhuset hade ockuperats i Stockholm, ordnade vi sympatimöten i Folkets Hus. När det regnade i Peking fälldes paraplyerna upp i Stockholm – och vi behöll dem uppfällda i Hultsfred. Mycket i dagens politiska blockeringar påminner om sektbeteendena inom 70-talsvänstern. Men då förökades partier genom delning. **Sabunis** parti förminskas genom orörlighet.

Jag och min ursprungsfamilj, ja, snudd på hela ursprungsbefolkningen, var liberaler, frisinnade, folkpartister. Jag var mycket aktiv i FPU, även om det var innan jag hade rösträtt, 1965–1968.

Den demokratiska grundsynen har jag med mig, demokratin som kommer före allt annat. Jag förstod inte och förstår fortfarande inte varför detta ska relativiseras, att mänskliga rättigheter är självklara för oss i vår del av världen, medan de inte skulle behöva vara lika viktiga i andra delar av jordklotet. Varför skulle det finnas en valsituation mellan yttrandefrihet och mat för dagen? Blir människor mer hungriga om yttrandefriheten och demokratin växer? Allt är snarare varandras förutsättningar.

Också inom socialdemokratin finns denna konstruerade motsättning. När jag skriver dessa rader, har jag just läst en [ledare i Arbetet](#) av **Daniel Swedin**:

"Det är inte den liberala demokratin man ska värna. Det är arbetarklassen man ska stärka."

Åter: Hur uppstod denna motsättning? Och varför epitetet "liberala" före "demokratin"? I förminskande syfte? Finns det någon demokrati som inte är liberal?

Politikens manliga patriarker, ofta S-märkta, har gjort avtryck här och var. Örebro hade **Harald Aronsson**, Eskilstuna **Sune Gustavsson** och Hultsfred den oslagbare **Tor Johansson** (1922-1983).

Denne vann de flesta slag, det om var ett nytt flygfält skulle placeras och om platsen för ett nytt läroverk, Vimmerby eller Hultsfred. Det blev Hultsfred mot Skolöverstyrelsens vilja.

Pisa-undersökning var inget känt begrepp på den tiden. Däremot infördes saxad skolundervisning, för att lokalerna skulle utnyttjas bättre. Vissa klasser började tidigt på morgnarna, i ottan nästan, andra började sent. Klassrummen utnyttjades på så sätt bättre. En paviljong byggdes där vi kunde läsa våra

läxor och dessutom få frukost utan kostnad; vi var många som pendlade till centralorten och de långa dagarna hade varit ett argument mot den nya ordningen.

Jag och några kamrater i elevrådet sögs in i förberedelserna, hade möten med Tor Johansson och rektorn Gotthard Sjölander. Vi reagerade någon gång mot den förstnämndes egocentricitet när han lade ut texten om att i framtiden skulle de som studerat i Hultsfred få en en vacker, diskret nål i form av en liten sax att fästa på ett plagg – en markör liksom sådana som en del universitet i England håller sina studenter med, en ingång till kommande samhörighet mellan forna Hultsfredselever.

Mångsysslare är ett ord i underkant. Vid ett tillfälle, under några dagar, var Tor Johansson ordförande i kommunalnämnden, kommunalråd, ledamot i byggnadsnämnden, direktör i det kommunala bostadsbolaget, ordförande i skolstyrelsen, tillförordnad gymnasiektör och skolchef. Samtidigt!

I dag är det annat som står på agendan. I Virserum kommer antagligen två huskroppar att rivas i det ståtliga flerfamiljsområde som kallades Aspelands hem när jag växte upp, det som erbjöd både centralvärme och och fastighetsskötare och ofri hyressättning. I dag är bostäderna ett mål för så kallad social dumpning. Det är ingen brist på efterfrågan. Däremot är det "fel" hyresgäster som hamnar där, de har svårt att försörja sig. Alltså rivs lägenheter.

Efter alla diskussioner och beslutet om en storkommun med Hultsfred som centralort, där kringliggande gamla kommuner vägrade delta i ett jublande firande när allt var klart, var Tor Johanssons ställning ifrågasatt. I och med inkorporeringen och valet 1970 hade Socialdemokraterna inte längre makten. Det var första gången sedan 1927. Men trots en borgerlig majoritet fortsatte Tor på posten en period till. De nya ledamöterna kunde inte enas om en gemensam kandidat. En **Stefan Löfven** som har regerat på borgerliga budgetar och levt vidare på

Januariavtal torde känna igen förutsättningarna.

När jag är i Hultsfred tar jag en sväng till den lilla platsen som kallas *Tors plan*. Pampens eftermäle kryllar av anekdoter. Folkhumorn var snabb med att utnämna en särskild veckodag till Hultsfreds egen helgdag. Torsdag, naturligtvis.

Text och foto: Jan-Ewert Strömbäck